

FINÁLNÍ
EX-ANTE HODNOCENÍ
ROP NUTS II SEVEROZÁPAD NA PROGRAMOVACÍ
OBDOBÍ 2007 - 2013

Tento projekt byl spolufinancován z prostředků EU

6. 12. 2006

OBSAH

1. Úvod.....	2
2. Přístup k projektu, proces hodnocení a zvolená metodika.....	3
2.1 Východiska pro přípravu ROP.....	3
2.2 Cíle ex-ante hodnocení a jeho hlavní principy.....	3
2.3 Metodika ex-ante hodnocení ROP NUTS II Severozápad.....	4
2.3.1 Hodnocení analytické části ROP.....	4
2.3.2 Hodnocení odůvodněnosti strategie a její celkové konzistence.....	5
2.3.3 Posouzení koherence strategie.....	6
2.3.4 Hodnocení očekávaných výsledků a dopadů.....	6
2.3.5 Hodnocení navrženého implementačního systému.....	7
2.4 Přehled hodnotících aktivit.....	8
2.5 Základní charakteristika ROP NUTS II Severozápad.....	8
3. Výsledky ex-ante hodnocení.....	10
3.1 Hodnocení analytické části.....	10
3.1.1 Hodnocení socio-ekonomické analýzy.....	11
3.1.2 Hodnocení zkušeností regionu s realizací rozvojových programů.....	12
Analýza dosavadních zkušeností s realizací rozvojových programů je zpracována v dostatečném rozsahu. Současná verze obsahuje identifikaci slabých míst současného systému a závěry jsou promítnuty do nastavení prioritních os, indikátorů a implementace pro období 2007-13, což je hlavním účelem této kapitoly. Je velice pozitivní, že zpracování ROP NUTS II Severozápad předcházely podpůrné průzkumy, zpracovatel zmapoval administrativní kapacitu a hlavní problémy vyplývající z realizace současných programů a následně zkoumal reálnou absorpční kapacitu v rámci navržených prioritních os programu ROP NUTS II Severozápad.....	12
3.1.3 Hodnocení SWOT analýzy.....	12
3.2 Hodnocení strategie.....	13
3.2.1 Vnitřní konzistence strategie.....	13
3.2.2 Relevance strategie k identifikovaným potřebám.....	15
3.2.3 Vnější koherence.....	16
3.3 Hodnocení prioritních os.....	17
3.3.1 Prioritní osa Regenerace a rozvoj měst.....	18
3.3.2 Prioritní osa Integrovaná podpora místního rozvoje.....	18
3.3.3 Prioritní osa Dostupnost a dopravní obslužnost.....	19
3.3.4 Prioritní osa Udržitelný rozvoj cestovního ruchu.....	19
3.3.5 Prioritní osa Technická asistence.....	20
3.4 Hodnocení nastavení indikátorů, kvantifikace cílů a očekávaných dopadů.....	21
3.4.1 Hodnocení volby indikátorů.....	21
3.4.2 Hodnocení kvantifikovaných cílů.....	22
3.4.3 Zhodnocení potenciálního dopadu navržené strategie.....	23
3.5 Hodnocení finančního zajištění.....	25
3.6. Hodnocení návrhu implementačního systému.....	26
4. Závěry a doporučení.....	29
4.1 Závěry.....	29
4.1.1. Analytická část.....	29
4.1.2. Strategie.....	30
4.1.3. Prioritní osy.....	30

4.1.4. Nastavení indikátorů, kvantifikace cílů a očekávaných dopadů.....	31
4.1.5. Finanční zajištění.....	31
4.1.6. Implementační systém.....	32
4.2 Změny a doplnění programu během procesu ex-ante hodnocení.....	32
4.3 Doporučení	33
Použité zkratky.....	35

1. Úvod

Předkládané „Ex-ante hodnocení ROP NUTS II Severozápad“ je zpracováno na základě výzvy krajů Karlovarského a Ústeckého, které vypsaly výběrové řízení na realizaci projektu „**Ex-ante evaluace regionálního operačního programu NUTS II Severozápad pro programové období 2007 - 2013**“ a následně uzavřené smlouvy o dílo ze dne 15. 5. 2006.

Cíl zadání projektu evaluace vyplývá z textu uzavřené smlouvy: „Účelem díla je optimalizace přidělování rozpočtových zdrojů podle Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad (dále jen „ROP“) a zlepšení kvality programování. Hodnocení identifikuje a zhodnotí disparity, mezery a potenciál pro rozvoj, určí a posoudí střednědobé a dlouhodobé potřeby, cíle, kterých je třeba dosáhnout, očekávané výsledky, kvantifikované cíle, soudržnost a ekonomickou odůvodněnost navržené strategie, přidanou hodnotu Společenství, míru uvážení priorit Společenství, poznatky z předchozího programování a kvalitu postupů realizace, monitorování, hodnocení a finančního řízení.“

Způsob realizace díla vyplývá rovněž z textu uzavřené smlouvy: „Ex-ante evaluace bude probíhat paralelně s tvorbou ROP a ve svých východiscích navazovat na výstupy ex-ante evaluace Národního rozvojového plánu (dále jen „NRP“) a Národního strategického referenčního rámce (dále jen „NSRR“). Přístup k hodnocení jednotlivých částí programových dokumentů vychází z předpokládané struktury operačních programů specifikované v metodice pro jejich tvorbu, zpracované Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. Souběžně s ex-ante evaluací probíhá také posouzení vlivů operačního programu na životní prostředí (dále jen „SEA hodnocení“), které je rovněž nedílnou součástí předběžného hodnocení strategických programových dokumentů a je povinné ze zákona“.

Kromě zkvalitnění samotného programového dokumentu by mělo hodnocení přispět také k větší provázanosti jednotlivých operačních programů a intervencí jednotlivých cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti (dále jen „HSS“) a také ke včasné reflexi relevantních rysů operačních programů (dále jen „OP“) v národních programových dokumentech – NRP a NSRR.“

Ex-ante hodnotitelský tým je tvořen **konsorciem firem RegioPartner, s.r.o. a Evasco, s.r.o.**, přičemž vedoucím konsorcia a smluvním partnerem pro kraje je společnost RegioPartner, s.r.o.

Členové expertního týmu:

Ing. Lucie Bučinová
Ing. Mariana Nachtigallová
PhDr. Marie Kaufmann
Ing. Pavel Machánek
Ing. Martin Krištof

2. Přístup k projektu, proces hodnocení a zvolená metodika

2.1 Východiska pro přípravu ROP

Programovací období 2007 – 2013 je pro regiony ČR jedinečné tím, že je prvním a pravděpodobně i posledním obdobím, kdy regiony mají možnost realizovat své rozvojové záměry v rámci programů kofinancovaných ze strukturálních fondů v tak významném finančním objemu, který je dán zařazením celého území ČR (vyjma hl. m. Prahy) do cíle Konvergence.

V současnosti probíhajícím zkráceném programovacím období 2004 - 2006 bylo přijato řešení sjednocení jednotlivých ROP do tzv. Společného regionálního operačního programu, což bylo vzhledem k výchozím podmínkám pochopitelné. Negativním důsledkem této skutečnosti však byla malá intenzita výstavby administrativních struktur v krajích, což se nyní projevuje jako nedostatek zejména při přípravě implementace jednotlivých ROP na další období.

Nedostatečná připravenost regionů na řízení operačních programů byla také jedním z důvodů neproporcionálního rozdělení komunitárních finančních prostředků mezi regionální a tématické operační programy. Podle schválené finanční alokace bude alokováno do regionů prostřednictvím ROP pouze 18 % disponibilních komunitárních prostředků. To ve svém důsledku znamená, že pro dosažení globálního cíle, resp. Lisabonských cílů budou hrát regionální operační programy pouze omezenou roli. Aby regionální operační programy opravdu přispěly k dosažení globálního cíle, musejí stavět na doplňkovosti k tématickým operačním programům a na synergických efektech s nimi.

Polici regionů ještě dále komplikuje změna legislativy a vytváření nových implementačních mechanismů ve vztahu k jinému uspořádání, nežli tomu bylo v letech 2004 – 2006. Proto je nezbytné na regionální úrovni zmobilizovat všechny dostupné kapacity a zapojit je do tvorby programovacích dokumentů a výstavby implementačních struktur.

2.2 Cíle ex-ante hodnocení a jeho hlavní principy

Povinnost podrobit operační program ex-ante hodnocení je explicitně dána Nařízením Rady 1083/2006 ze dne 11. 7. 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti, konkrétně ve článku 48 tohoto nařízení. Metodika hodnocení je blíže specifikována v Pracovním dokumentu Evropské komise „Working Paper on Ex Ante Evaluation“

Hodnocení představuje důležitý vstup pro pochopení celkové strategie a nastavené alokaci finančních prostředků, což bude předmětem vyjednávání s EK.

Přístup ke SF v tomto období klade větší důraz na výkon a výsledek. Kohezní politika je nyní chápána jako integrální část obnovené Lisabonské strategie a zdroje kohezní politiky musí být mobilizovány k tomu, aby byly podpořeny lisabonské cíle. Ex-ante hodnocení se musí přesvědčit, že kohezní politika přispívá efektivně k dosažení lisabonských cílů.

Evaluační otázky lze na základě rozhodujících kritérií shrnout do hlavních kategorií:

- relevance programu (zda strategie odpovídá identifikovaným potřebám)
- účinnost programu (zda cíle programu budou dosaženy)
- efektivita programu (zda implementace umožní dosažení stanovených cílů)

- užitečnost (hodnocení pravděpodobných dopadů proti širokým sociálním, ekonomickým a environmentálním potřebám) a jeho dlouhodobá udržitelnost

Další specifické evaluační otázky pro ex-ante hodnocení se týkají interní a externí koherence ve vztahu ke struktuře strategie a její finanční alokaci a provázání se strategií ostatních regionálních a národních politik a politik Společenství. V rámci externí koherence je zejména důležité provázání s Lisabonskou agendou a Strategickými obecnými zásadami Společenství (SOZS). Kvalita navrženého implementačního systému je důležitá pro pochopení, jak bude dosaženo cílů programu. Ex-ante hodnocení musí také prověřit potenciální rizika programu, jak ve vztahu k volbě politiky tak ve vztahu k navrženému implementačnímu systému.

Ex-ante evaluace si klade za cíl odpovědět na tyto otázky:

- Představuje program odpovídající strategii k dosažení výzev, kterým čelí daný region (sektor)?
- Je správně definována strategie s jasnými cíly a prioritami a mohou být tyto cíle reálně dosaženy prostřednictvím finančních zdrojů alokovaných na dané priority?
- Je strategie koherentní s politikami na národní a regionální úrovni (včetně NSRR) a úrovni Společenství? Jak strategie přispěje k dosažení lisabonských cílů?
- Jsou identifikovány vhodné indikátory cílů a mohou být tyto indikátory a jejich cílová podoba základem pro budoucí monitoring a hodnocení pokroku?

Metodika použitá pro vypracování ex-ante hodnocení ROP Severozápad vychází jednak ze zadávací dokumentace a v širším smyslu pak z metodických dokumentů Evropské komise, kterými jsou zejména Pracovní dokumenty Evropské komise „Working Paper on Ex Ante Evaluation“ a „Indicators for Monitoring and Evaluation: A Practical Guide“.

2.3 Metodika ex-ante hodnocení ROP NUTS II Severozápad

V návaznosti na výše uvedené bylo definováno:

Pět klíčových tématických oblastí ex-ante hodnocení ROP NUTS II Severozápad

- 1. Hodnocení analytické části ROP** (zhodnocení situační a SWOT analýzy a relevance strategie ve vztahu k identifikovaným potřebám)
- 2. Hodnocení odůvodněnosti strategie a její celkové konzistence**
- 3. Posouzení koherence strategie** (s regionálními a národními politikami a SOZS)
- 4. Hodnocení očekávaných výsledků a dopadů**
- 5. Hodnocení navrhovaného implementačního systému**

V rámci uvedených oblastí se ex-ante hodnotitelé soustředili na níže uvedené aspekty.

2.3.1 Hodnocení analytické části ROP

Při konkrétním hodnocení socio-ekonomické analýzy se experti ex-ante týmu soustředili zejména na otázky tohoto charakteru

- na jaké oblasti je socio-ekonomická analýza zaměřena
- zda je socio-ekonomická analýza relevantní k zaměření intervencí programu

- byla socio-ekonomická analýza koncipována jako nástroj k identifikaci nejdůležitějších problémů, které by měl ROP řešit
- jsou všechny údaje a data uvedené v analytické části relevantní a aktuální
- jaká je výstižnost socio-ekonomické analýzy
- zda byly kromě statistických pramenů pro zpracování této analýzy využity i existující strategické dokumenty v návazných sférách a dále NRP/NSRR, evaluační studie RPS, apod., včetně již zpracovaných analytických podkladů jednotlivých krajů
- zda jsou identifikovány problémy a potřeby tak, aby bylo možné navrhnout strategii a definovat relevantní cíle
- zda je socio-ekonomická analýza vnitřně provázána
- byla v obou analýzách věnována dostatečná pozornost situaci a problémům ve sférách relevantních vzhledem k Lisabonské strategii
- byla věnována dostatečná snaha identifikovat vývojové trendy v jednotlivých sférách a jejich vzájemné souvislosti

Při hodnocení SWOT analýzy a její konzistence se socio-ekonomickou analýzou se experti ex-ante týmu soustředili zejména na to, zda

- SWOT analýza shrnuje závěry socio-ekonomické části
- existuje přímá vazba a silná provázanost se socio-ekonomickou analýzou (jaká je konzistence mezi analýzou a závěry shrnutými do SWOT)
- SWOT shrnuje nejvýznamnější zjištění ze socio-ekonomické analýzy a řadí je podle jejich významu
- SWOT definuje rozhodující faktory, které mohou sloužit pro stanovení cílů a priorit ROP
- SWOT odpovídá oblastem intervencí v rámci ROP

Při hodnocení využití minulých zkušeností se hodnotitel zaměřil na posouzení zda a jak

- byly identifikovány klíčové faktory ovlivňující pozitivně i negativně realizaci dosavadních programů a jejich efektivnost
- byly minulé zkušenosti promítnuty do programu, tj. zda byly aplikovány nejúčinnější nástroje, které se osvědčily v minulosti

2.3.2 Hodnocení odůvodněnosti strategie a její celkové konzistence

Hodnocení odůvodněnosti strategie a její celkové konzistence je podle názoru hodnotitele vedle hodnocení analytické části bazální součástí ex-ante a mělo by umožnit expertům ex-ante týmu definovat doporučení k posílení externích vazeb z hlediska koherence ROP (vazby uvnitř prioritních os, mezi aktivitami apod.). Důležité je rovněž posouzení, zda jsou navržené priority konzistentní s globálním cílem a specifickými cíli.

Rovněž porovnání strategie ROP se závěry SWOT analýzy by mělo umožnit expertům ex-ante týmu zhodnotit vnitřní vazbu ROP, tj. zda strategie je postavena tak, že umožní řešit identifikované potřeby regionu.

Při hodnocení relevance strategie ve vztahu k identifikovaným potřebám se ex-ante hodnotitel soustředil na posouzení základního okruhu otázek, a to zda

- existuje jasná vazba mezi socio-ekonomickou analýzou, analýzou SWOT, strategií a výběrem priorit

- navržená strategie reflektuje závěry socio-ekonomické analýzy a SWOT analýzy
- navržená strategie umožní dosáhnout identifikovaných potřeb
- je navržená strategie konkrétně zdůvodněna a vysvětlena

Při hodnocení konzistence mezi prioritními osami a navrhovanými aktivitami se ex-ante hodnotitel soustředil na to, zda

- navržené prioritní oblasti jsou komplementární a vzájemně se doplňují (synergické efekty)
- uvedené prioritní osy přispějí k definovaným cílům
- jsou prioritní osy konzistentní s globálním cílem a specifickými cíli
- neexistuje konflikt mezi prioritními osami

Při hodnocení navržených prioritních os se ex-ante hodnotitel soustředil na posouzení toho, zda

- je u každé prioritní osy uvedeno, jaký problém bude její realizací vyřešen
- byl problém, na jehož vyřešení je prioritní osa zaměřena, identifikován v socio-ekonomické analýze a v analýze SWOT
- jsou prioritní osy zaměřeny na využití příležitostí k rozvoji regionu
- je u všech prioritních os odůvodněno, proč je na jejich realizaci nutno použít veřejné zdroje
- jsou u každé prioritní osy uvedeny hlavní typy předpokládaných aktivit a projektů
- je u každé prioritní osy uveden způsob realizace

2.3.3 Posouzení koherence strategie

V rámci hodnocení vnějších vazeb byla posuzována koherence ROP s Lisabonskou strategií, Strategickými obecnými zásadami Společenství a Národním strategickým referenčním rámcem.

Při hodnocení vnějších vazeb na národní úrovni bylo posuzováno, zda a jak

- je odůvodnění navržených priorit v souladu s národními a komunitárními politikami a dokumenty
- přispějí cíle ROP ke specifickým cílům, resp. globálnímu cíli NSRR
- je ROP komplementární k ostatním OP
- budou realizací ROP vznikat synergické efekty
- lze identifikovat překryvy ROP a ostatních OP

Při hodnocení vnějších vazeb na regionální úrovni bylo posuzováno, zda a jak

- jsou zohledněny strategické dokumenty regionu (Strategie rozvoje kraje, Program rozvoje kraje, Sektorové strategie daného regionu)
- ROP přispěje k řešení identifikovaných potřeb regionu

2.3.4 Hodnocení očekávaných výsledků a dopadů

V rámci této oblasti hodnocení byla posuzována zejména volba indikátorů, kvantifikace cílů a finanční rámec programu.

Při hodnocení volby indikátorů bylo posuzováno, zda a jak

- byly použity core indikátory
- navržené indikátory umožní měřit očekávané výsledky a dopady

Při hodnocení kvantifikovaných cílů bylo posuzováno, zda a jak

- je provedena kvantifikace cílů
- kvantifikované cíle odpovídají navržené finanční alokaci

Při hodnocení potenciálního dopadu navržené strategie byla posuzována zejména koherence indikátorů dopadu s vyšší úrovní cílů (na národní úrovni a úrovni Společenství) a dále byl zhodnocen

- pravděpodobný dopad na množství a kvalitu pracovních míst
- potenciální dopad strategie na dosažení lisabonských cílů

Při hodnocení finančního rámce programu bylo posuzováno, zda a jak

- rozložení finančních prostředků odpovídá identifikovaným potřebám a cílům
- je uvedeno národní spolufinancování jednotlivých prioritních os
- je zajištěna proporcionalita alokace prostředků na konkrétní prioritní osy (podcenění nebo přecenění)
- jsou všechny alokace dostatečně zdůvodněny
- finanční tabulky obsahují potřebné náležitosti, resp. jsou ve standardním formátu

2.3.5 Hodnocení navrženého implementačního systému

Při hodnocení implementační struktury bylo posuzováno, zda a jak

- jsou ustaveny implementační orgány
- jsou dostatečně popsány procesy implementace
- je zhodnocena kapacita administrativního systému
- bude odpovídajícím způsobem zajištěna publicita
- jsou nastaveny podmínky pro kvalitní partnerství, včetně konzultačního procesu

Při hodnocení pravidel pro výběr projektů, hodnocení, monitorování a kontrolu bylo posuzováno, zda a jak

- jsou nastavena kritéria pro výběr
- je navržen odpovídající systém monitoringu a hodnocení
- je navržen odpovídající systém kontroly
- jsou nastaveny procesy pro elektronickou výměnu dat
- byl proveden odhad rizika, resp. překážek ohrožujících implementaci programu a zda jsou doporučení na přijetí preventivních opatření
- proběhlo zhodnocení celkové absorpční kapacity a možných problémů a rizik

Pro zajištění přehlednosti a jednoduché orientace ve vztahu k vlastnímu programovému dokumentu jsou výsledky ex-ante hodnocení rozčleněny do kapitol odpovídající vnitřnímu členění ROP NUTS II Severozápad.

2.4 Přehled hodnotících aktivit

Ex-ante hodnocení je především interaktivní proces, při němž ex-ante hodnotitel ovlivňuje programovací proces a zpracování programových dokumentů. Na podporu svých stanovisek si zpracovává vlastní dílčí analýzy a dbá o to, aby se uvolnil veškerý potenciál pro maximalizaci přidané hodnoty Společenství.

Do procesu programování vstupoval ex-ante hodnotitel koordinovaně s ostatními ex-ante hodnotiteli v linii ROP – NSRR a úzce přitom spolupracoval se zadavatelem a budoucím řídicím orgánem (ŘO). Využíval kromě svých vlastních zkušeností i zkušenosti získané z předchozích evaluací (ex-ante, mid-term evaluace 2004 – 2006).

Zásadním aspektem pro efektivní naplnění cíle evaluace je bezprostřední spolupráce se zpracovatelem programového dokumentu. V tomto smyslu byl ex-ante hodnotitelský tým v intenzivním kontaktu se zpracovatelem programu a zpracovával průběžná stanoviska ke všem emitovaným verzím ROP NUTS II Severozápad. Před tímto finálním zpracováním ex-ante hodnocení ROP NUTS II Severozápad byla zpracována průběžná hodnocení, případně probíhaly konzultace k verzím, datovaným:

- 23. 3. 2006
- 13. 4. 2006
- 21. 4. 2006
- 5. 5. 2006
- 9. 6. 2006
- 6. 9. 2006
- 9. 10. 2006

přičemž aktuálně hodnocená verze je datována 22. 11. 2006.

S ohledem na složitý průběh tvorby operačního programu a zejména dynamicky se vyvíjejících podmínek pro jeho zpracování byly názory a doporučení hodnotitele parciálně zohledněny spíše v rovině konkrétních doporučení a technických připomínek.

Konsolidovaná verze dokumentu ROP NUTS II Severozápad byla v červnu 2006 předložena vládě ČR, která ji vzala na vědomí. V průběhu měsíce července a srpna zpracoval ex-ante hodnotitel souhrnné ex-ante hodnocení k této verzi. Toto hodnocení identifikovalo významné nedostatky programu, zejména v oblasti implementačních opatření.

Obecně lze konstatovat, že s některými doporučeními ex-ante hodnocení se zpracovatel dokumentu v průběhu hodnocení neztotožnil.

Hodnotitel při své práci využíval zejména metodu sekundární analýzy, analýzy administrativních dat, srovnávací analýzu, analýzu intervenční logiky, SWOT analýzu, řízené rozhovory, metodu Delphi a další.

2.5 Základní charakteristika ROP NUTS II Severozápad

Globálním cílem Regionálního operačního programu pro region soudržnosti NUTS II Severozápad je **„Zvýšení kvality fyzického prostředí a přeměna ekonomických a sociálních struktur regionu jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšené atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje ČR/EU“**.

Záměrem tohoto rozvojově koncipovaného cíle je zejména **vytváření prostředí pro podnikání a investice v regionu a tím přispět ke konvergenci regionu ke standardům (průměrné úrovni) rozvoje EU/ČR.**

Globální cíl je rozložen do následujících specifických cílů, z nichž byly následně odvozené prioritní osy ROP NUTS II Severozápad v programovacím období 2007 - 2013:

Specifický cíl I: Moderní a atraktivní města, představující hlavní hybnou sílu ekonomického rozvoje regionu.

Specifický cíl II: Venkovské oblasti, využívající místní i regionální potenciál pro zajištění plnohodnotného života obyvatel.

Specifický cíl III: Dostupný region umožňující efektivní mobilitu svých obyvatel.

Ve shodě s prioritními rozvojovými cíly NSRR a v návaznosti na specifické cíle ROP NUTS II Severozápad bylo stanoveno následujících pět prioritních os, z nichž jsou čtyři věcné a jedna je zaměřená na technickou pomoc:

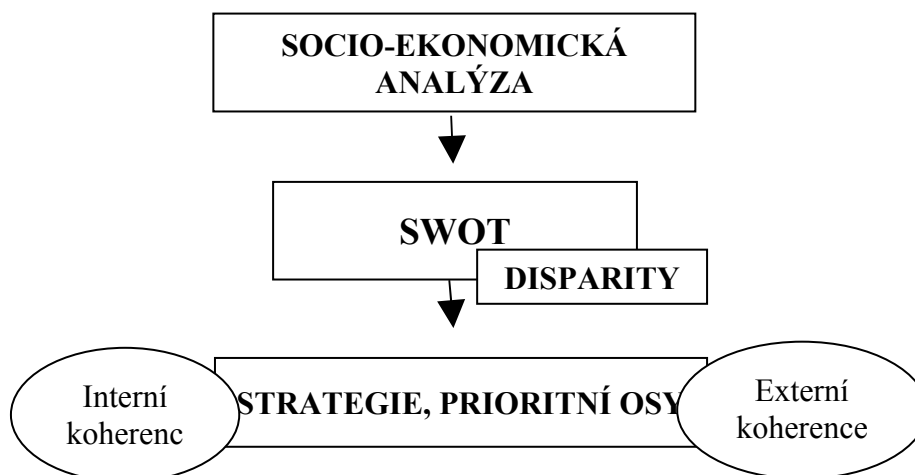
1. Regenerace a rozvoj měst
2. Integrovaná podpora místního rozvoje
3. Dostupnost a obslužnost regionu
4. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu
5. Technická asistence

3. Výsledky ex-ante hodnocení

3.1 Hodnocení analytické části

Východiskem pro hodnocení analytické části je zásada, že z programového dokumentu by měla být jasně vidět intervenční logika, což představuje existenci logických vazeb a návaznosti mezi jednotlivými kapitolami. Logická vazba musí existovat mezi socio-ekonomickou (situační)¹ analýzou a strukturovanými závěry vyplývajícími ze situační analýzy v podobě SWOT analýzy, dále mezi analytickou částí a strategií, včetně definovaných prioritních os programu. Zpětně by mělo být jasné, jak jednotlivé prioritní osy, resp. intervence, které obsahují, změní socio-ekonomické podmínky v regionu. Vztah mezi situační analýzou, SWOT analýzou, identifikovanými regionálními disparitami a strategií je znázorněn na následujícím schématu.

Obr. č. 1 Logická provázanost mezi částmi programu

Zdroj: vlastní

Analytická část dokumentu se skládá ze 3 částí:

První část (druhá kapitola programového dokumentu) je věnována socio-ekonomické analýze regionu. Jedná se o rozsáhlou analýzu všech aspektů socio-ekonomické reality regionu NUTS II Severozápad. Analýza se věnuje oblastem jako jsou poloha a osídlení regionu, infrastruktura, životní prostředí, hospodářství regionu, cestovní ruch, rozvoj lidských zdrojů. Předposlední podkapitola situační analýzy je věnována identifikaci regionálních disparit. Tato podkapitola by měla spolu se SWOT analýzou vytvořit přemostující prvek mezi situační analýzou a strategií. Situační analýza zaujímá 51 stran dokumentu (str. 14-64 dokumentu).

Druhá část (třetí kapitola programového dokumentu) je zaměřena na analýzu zkušeností regionu s realizací rozvojových programů v minulých obdobích. Kapitola analyzuje nastavení současných programů (zejména SROP) a jejich nedostatky, identifikuje faktory, které ovlivňovaly přípravu dokumentu ROP NUTS II Severozápad a vyhodnocuje zkušenosti s realizací národních i evropských programů podpory. Analýza zkušeností regionu s realizací programů podpory zaujímá 8 stran dokumentu (str. 65-72 dokumentu).

¹ Termíny „socio-ekonomická analýza“ a „situační analýza“ jsou pro účely této zprávy vnímány jako naprosto shodné pojmy.

Třetí část (čtvrtá kapitola dokumentu) je SWOT analýza. Cílem SWOT analýzy je shrnout nejdůležitější závěry socio-ekonomické analýzy a vytvořit tak strukturované přemostění ke strategické části dokumentu. Analýza identifikuje 13 silných stránek, 20 slabých stránek, 7 příležitostí a 8 rizik. SWOT analýza zaujímá 6 stran dokumentu (str. 73-78 dokumentu).

3.1.1 Hodnocení socio-ekonomické analýzy

Analytická část předkládaného dokumentu byla v průběhu zpracování v některých kapitolách doplňována a upřesňována. Zejména byla upřesněna provázanost jednotlivých témat na Lisabonskou strategii. Dále byla doplněna podkapitola regionálních disparit, která pomáhá provázat analytickou část se strategickou.

Analytická část dokumentu je velice kvalitně zpracovaným materiálem, situační analýza je však poměrně rozsáhlá a podrobná, představuje téměř 31 % celého dokumentu. Dokumentu by prospělo zkrátit některé kapitoly a vypustit ty oblasti, ve kterých program neintervenuje a nejsou tedy pro daný program relevantní (viz. doporučení průběžných stanovisek ex-ante hodnotitele). Dokument by se tak stal vyváženější a jasnější. Logická linka mezi analytickou a strategickou částí by byla silnější a transparentnější.

Socio-ekonomická analýza vychází z aktuálních dat a informací. Zdrojem statistických dat je zejména Český statistický úřad, Eurostat, krajské ročenky a vlastní dopočty zpracovatele dokumentu. Statistická data jsou srovnávána na úrovni krajů ČR, s průměrem ČR a v některých případech i s průměrem EU (25) nebo EU (15). V některých případech srovnání s průměrem EU schází a bylo by dobré ho doplnit. S daty je v textu pracováno uspokojivě a všude existují odkazy na příslušné zdroje.

Ze socio-ekonomické analýzy je patrné specifické postavení regionu Severozápad - konverze průmyslu, důlní oblasti, ekologické zátěže související s těžbou hnědého uhlí a chemickým průmyslem a z toho vyplývající negativní image regionu v očích investorů, podnikatelů a turistů. Z analýzy jasně vyplývají konkrétní potřeby regionu, např. zastavení vyliďňování venkovských oblastí, investice do regionální silniční sítě, zkvalitnění dostupnosti některých oblastí veřejnou dopravou, podpora rozvoje cestovního ruchu a využití existujícího rozvojového potenciálu v tomto odvětví.

Situační analýza obsahuje vývojové trendy a oblasti rozvojového potenciálu. Navrhované intervence reflektují existující vývojové trendy, ale pouze v oblastech, na které byla zúžena strategie programu.

Mezi situační analýzou, identifikovanými disparitami a SWOT analýzou neexistuje žádný rozpor. Regionální disparity i SWOT analýza vychází ze socio-ekonomické analýzy, jsou tedy v tomto smyslu provázané. Jisté úskalí lze spatřovat v jejich širokém pojetí, neboť zahrnují problémové oblasti, které ROP NUTS II Severozápad nebude řešit, ať z důvodu omezených finančních prostředků nebo z důvodu překryvů, které by nastaly ve vztahu k tématickým OP.

3.1.2 Hodnocení zkušeností regionu s realizací rozvojových programů

Analýza dosavadních zkušeností s realizací rozvojových programů je zpracována v dostatečném rozsahu. Současná verze obsahuje identifikaci slabých míst současného systému a závěry jsou promítnuty do nastavení prioritních os, indikátorů a implementace pro období 2007-13, což je hlavním účelem této kapitoly. Je velice pozitivní, že zpracování ROP NUTS II Severozápad předcházely podpůrné průzkumy, zpracovatel zmapoval administrativní kapacitu a hlavní problémy vyplývající z realizace současných programů a následně zkoumal reálnou absorpční kapacitu v rámci navržených prioritních os programu ROP NUTS II Severozápad.

Nejvíce kritizovanou částí aktuálních programů 2004-2006 je nastavení indikátorů a z toho se odvíjející způsob hodnocení projektů. Dále je zdůrazněna nedostatečná rozvojová kapacita na úrovni venkova, diskutabilnost dopadů izolovaných projektů rozvoje měst a venkova. Dosavadní zkušenosti s realizací programů podpory jsou částečně promítnuty do programového dokumentu (například soustava indikátorů, základní nastavení hodnocení a výběru projektů, integrované projekty rozvoje měst, oblast intervence 2.1, která reaguje na nedostatečnou kapacitu pro místní rozvoj), částečně budou obsahem prováděcího dokumentu (například detailní proces hodnocení a výběru projektů).

Dalším důležitým závěrem analýzy zkušeností je nutnost harmonizace evropských, státních a krajských titulů. Nesoulad mezi dotačními tituly (v procesu podávání žádostí, nedostatečné publicity) je velice závažný problém, který však nemůže být vyřešen na úrovni regionu, nýbrž vyžaduje součinnost všech zainteresovaných subjektů.

3.1.3 Hodnocení SWOT analýzy

Část SWOT analýzy byla v průběhu tvorby dokumentu dále doplňována a upřesňována. Současná podoba SWOT analýzy přehledně shrnuje zásadní zjištění a závěry situační analýzy. Zpracovatel částečně zúžil pojetí SWOT analýzy tak, aby reflektovala pouze oblasti, které jsou k ROP NUTS II Severozápad relevantní. Spolu se stručným stanoviskem ex-ante hodnocení (které je vloženo do nyní hodnocené verze dokumentu) obdržel zpracovatel také dílčí připomínky ex-ante hodnocení k verzi dokumentu z 9. října 2006. Seznam připomínek obsahoval také dílčí připomínky ke SWOT analýze, které podporovaly další zúžení SWOT analýzy tak, aby byla zcela odstraněna mezera mezi SWOT analýzou a strategií programu, která je důsledkem široce pojaté situační analýzy a identifikace regionálních disparit. Tyto připomínky však nebyly zpracovatelem akceptovány, proto SWOT analýza mezi interními výroky (silné a slabé stránky) stále obsahuje oblasti, ve kterých nemá program ambice intervenovat, a obsahová mezera mezi SWOT analýzou a strategií je odstraněna pouze částečně.

SWOT analýza je velice přehledně graficky zpracována, silné a slabé stránky jsou členěny podle kapitol situační analýzy. Ke správnému pochopení uvedených výroků přispívají také výstižné a stručné komentáře.

3.2 Hodnocení strategie

3.2.1 Vnitřní konzistence strategie

Strategie ROP NUTS II Severozápad na období 2007 – 2013 je definována tak, aby svým pojetím odpovídala jednak všeobecnému rámci, danému základními koncepčními a strategickými dokumenty, které jsou detailně v ROP popsány, tak s ohledem na konkrétní potřeby dotčeného regionu vyplývající ze socio-ekonomické analýzy.

Navržená strategie plně odpovídá novému pojetí politiky hospodářské a sociální soudržnosti na období 2007 – 2013 a je postavena tak, aby přispěla k naplňování cílů Lisabonské strategie.

V souladu s globálním cílem Národního strategického referenčního rámce ČR, potažmo principy Strategických obecných zásad Společenství, byl globální cíl pro ROP NUTS II Severozápad na období 2007 – 2013 stanoven takto:

„Zvýšení kvality fyzického prostředí a přeměna ekonomických a sociálních struktur regionu jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšené atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje ČR/EU“.

Záměrem tohoto rozvojově koncipovaného cíle je zejména **vytváření prostředí pro podnikání a investice v regionu a tím přispět ke konvergenci regionu ke standardům (průměrné úrovni) rozvoje EU/ČR.**

Strategie předpokládá významnou komplementaritu s tématickými operačními programy, neboť realizace navržených aktivit v rámci ROP s relativně omezenými finančními prostředky nemůže sama o sobě naplnit takto ambiciózně postavený globální cíl. Aktivity ROP proto doplňují priority a intervence navrhované v rámci jednotlivých tématických operačních programů.

Globální cíl je zformulován na obecné úrovni, což představuje dobré východisko pro stanovení specifických cílů, prostřednictvím nichž je globální cíl konkretizován. Specifické cíle rozvádějí faktory a podmínky vedoucí k dosažení požadované úrovně regionu tak, jak je definováno v globálním cíli.

Globální cíl je rozložen do následujících specifických cílů, z nichž byly následně odvozené prioritní osy ROP pro NUTS II Severozápad v programovacím období 2007 - 2013:

- Specifický cíl I: Moderní a atraktivní města, představující hlavní hybnou sílu ekonomického rozvoje regionu.
- Specifický cíl II: Venkovské oblasti, využívající místní i regionální potenciál pro zajištění plnohodnotného života obyvatel.
- Specifický cíl III: Dostupný region umožňující efektivní mobilitu svých obyvatel.

Specifické cíle jsou stejně jako cíl globální, formulovány velmi obecně a vyjadřují spíše dlouhodobý záměr rozvoje jednotlivých oblastí. Lze předpokládat, že jejich naplňování přesáhne finanční možnosti a časový horizont programu.

TABULKA 1 - SCHÉMA HIERARCHIZACE CÍLŮ ROP NUTS II SEVEROZÁPAD

GLOBALNÍ CÍL	SPECIFICKÝ CÍL	PRIORITNÍ OSA	HLAVNÍ CÍL PO	SPECIFICKÝ CÍL PO
<p>Zvýšení kvality fyzického prostředí a přeměna ekonomických a sociálních struktur regionu jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje ČR/EU</p>	<p>SC I Moderní a atraktivní města, představující hlavní hybnou sílu ekonomického rozvoje regionu</p>	<p>PO 1 Regenerace a rozvoj měst</p>	<p>Zvýšení kvality fyzického prostředí urbanizovaných částí regionu</p>	<p>SCPO 1 Revitalizace a regenerace městských částí a nevyužitých objektů vedoucí ke zvýšení jejich atraktivity a opětovnému využití SCPO 2 Zvýšení nabídky a kvality infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů</p>
	<p>SC II Venkovské oblasti, využívající místní i regionální potenciál pro zajištění plnohodnotného života obyvatel</p>	<p>PO 2 Integrovaná podpora místního rozvoje</p>	<p>Oživený a vyvážený rozvoj venkovských oblastí a jejich komunit prostřednictvím realizace cílených integrovaných projektů vycházejících z místní poptávky</p>	<p>SCPO 1 Posílení místní rozvojové kapacity pro přípravu a realizaci integrovaných projektů SCPO 2 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury a fyzického kulturního prostředí</p>
	<p>SC III Dostupný region umožňující efektivní mobilitu svých obyvatel</p>	<p>PO 3 Dostupnost a dopravní obslužnost regionu</p>	<p>Zlepšení napojení regionu na okolní prostor, zajištění účinného vnitřního propojení a jeho efektivní dopravní dostupnosti</p>	<p>SCPO 1 Modernizace dopravní infrastruktury vedoucí ke zvýšení dostupnosti regionu včetně zvýšení dostupnosti jeho dílčích částí SCPO 2 Rozvoj a modernizace dopravní obslužnosti regionu</p>
		<p>PO 4 Udržitelný rozvoj cestovního ruchu</p>	<p>Využití přírodního a kulturního potenciálu pro udržitelný rozvoj CR v regionu</p>	<p>SCPO 1 Rozvoj a modernizace infrastruktury pro CR SCPO 2 Rozvoj služeb a spolupráce vedoucí k vyššímu využití místního potenciálu CR</p>

Specifické cíle rozpracovávají cíl globální a je možné konstatovat, že na úrovni programu je zachována hierarchičnost a návaznost cíle globálního a jednotlivých cílů specifických.

Tři specifické cíle jsou naplňovány čtyřmi věcnými prioritními osami. Pátá prioritní osa nemá věcný charakter, týká se technické pomoci. Lze konstatovat, že jednotlivé prioritní osy nestojí samostatně, ale tvoří vzájemně provázaný systém, což je dobře patrné z obrázku na str. 102 programu.

Prioritní osa 1 *Regenerace a rozvoj měst* přispívá k naplnění specifického cíle I *Moderní a atraktivní města představující hybnou sílu ekonomického rozvoje regionu*.

Prioritní osa 2 *Integrovaná podpora místního rozvoje* váže na specifický cíl II *Venkovské oblasti využívající místní i regionální potenciál pro zajištění plnohodnotného života svých obyvatel*.

Prioritní osy 3 *Dostupnost a obslužnost regionu* a 4 *Udržitelný rozvoj cestovního ruchu* mají průřezový charakter a naplňují více specifických cílů. Problematika dostupnosti a obslužnosti regionu se dotýká všech tří specifických cílů, o rozvoj cestovního ruchu bude usilováno jak v městských oblastech tak na venkově.

Vnitřní konzistence programu a jednotné směřování všech prioritních os k dosažení globálního cíle jsou zabezpečeny hierarchickou provázaností cílů, vymezených na úrovni programu a zároveň na úrovni prioritních os.

Každá prioritní osa má definován hlavní cíl prioritní osy, který je dále konkretizován specifickými cíli prioritní osy.

Hierarchizace jednotlivých cílů je znázorněna v tabulce 1.

Při tvorbě programového dokumentu, strategii nevyjímaje, byl v dostatečné míře naplněn princip partnerství. Zpracovatelský tým konzultoval tvorbu dokumentu se všemi zainteresovanými subjekty v regionu a relevantními partnery na ministerské úrovni, ex-ante a SEA hodnotiteli. Zpracovatel využíval nové partnerské struktury, které byly vytvořeny v rámci opatření 3.3 SROP. Dílčí výstupy při zpracovávání programového dokumentu byly zveřejňovány na internetových stránkách obou krajů, čímž byl zajištěn přístup široké veřejnosti k tvorbě dokumentu. Díky naplněnému principu partnerství je i strategie ROP NUTS II Severozápad konsensuálním výstupem.

3.2.2 Relevance strategie k identifikovaným potřebám

Definovaná strategie programového dokumentu ROP NUTS II Severozápad je relevantní vzhledem k identifikovaným potřebám v analytické části dokumentu. Pouze je na tomto místě nutné zopakovat, že strategie, její cíle a z nich vycházející prioritní osy nepokrývají všechny potřeby vyplývající ze situační analýzy. ROP NUTS II Severozápad nemůže reflektovat všechny problémové oblasti identifikované v analytické části z důvodu nedostatečných finančních prostředků i potenciálních překryvů s tematickými operačními programy.

Strategie programu zahrnuje principy rovných příležitostí, udržitelného rozvoje a vyváženého regionálního rozvoje. Realizací strategie bude docházet k vyrovnávání identifikovaných regionálních disparit a posílení soudržnosti regionu.

3.2.3 Vnější koherence

Posouzení koherence ve vztahu k národním a evropským dokumentům (zejména se jedná o Národní strategický referenční rámec, Strategické obecné zásady Společenství a Lisabonskou strategii, resp. Národní program reformem), ale také k dokumentům na regionální úrovni by mělo vypovídat o celkovém zasazení programu do soustavy klíčových politik a strategických směrů. Musí existovat zřetelný soulad mezi ROP NUTS II Severozápad a jednotlivými dokumenty a strategiemi, primárně však ROP musí přispět k řešení identifikovaných potřeb regionu.

Vazba ROP NUTS II Severozápad a jeho priorit na programové a strategické dokumenty je zpracována v návrhu programu v obecnější, globální rovině v kapitole 5 a také v podkapitole 6.1, která explicitně uvádí vazby priorit ROP zejména na Národní strategický referenční rámec.

Jako základní dokumenty, ze kterých ROP NUTS II Severozápad a jeho strategie vychází, jsou vymezeny následující:

- Strategické a obecné zásady společenství 2007–2013
- Lisabonská agenda
- Národní Lisabonský program 2005–2008 (Národní program reformem)
- Strategie regionálního rozvoje ČR
- Národní rozvojový plán ČR (NRP)
- Národní strategický referenční rámec (NSRR)
- Strategie udržitelného rozvoje České republiky (SUR ČR)
- Strategie hospodářského růstu ČR (SHR ČR)
- Další programové, strategické a koncepční dokumenty regionů

Při zpracování ROP NUTS II Severozápad tak byly využity strategické dokumenty na úrovni evropské, národní i regionální, což je zcela v souladu s metodikou pro přípravu OP. Jsou uvedeny i vazby programu, resp. jeho prioritních os na nadřazené dokumenty. Pozitivním aspektem programu je skutečnost, že uvádí i další dokumenty na úrovni Evropské unie i České republiky (například Akční plán zdraví a ŽP 2004 – 1010 EU, Akční plán zdraví a ŽP České republiky (NEHAP), Plán odpadového hospodářství ČR (POH ČR)), ale i jednotlivé dokumenty na úrovni regionů včetně sektorových strategií regionu. ROP NUTS II Severozápad se z velké části zaměřuje na problémy a problematické oblasti identifikované v Programu rozvoje územního obvodu Karlovarského a Ústeckého kraje, Koncepci dopravní obslužnosti Karlovarského kraje a Koncepci rozvoje cestovního ruchu Karlovarského kraje.

Menším nedostatkem programu je ale fakt, že se v poměrně velkém rozsahu věnuje popisu jednotlivých dokumentů. Lze se domnívat, že není příliš relevantní popisovat například vývoj v oblasti lisabonské agendy na straně EU. Kapitola 5 a její subkapitoly by se měly spíše zaměřit na analýzu toho, *zda a jak* bude ROP NUTS II Severozápad ve skutečnosti přispívat k naplňování lisabonských cílů, což je provedeno pouze ve velice stručné podobě v subkapitole 6.1. Oproti tomu způsob a míra naplnění lisabonských cílů, resp. příspěví ROP NUTS II Severozápad k této strategii (ať již přímo nebo nepřímo), jsou v dostatečné míře zachyceny prostřednictvím soustavy monitorovacích indikátorů a jejich kvantifikace.

V subkapitole 6.1 jsou uvedeny vazby prioritních os ROP NUTS II Severozápad k nadřazeným dokumentům uvedeným v kapitole 5 včetně vymezení, zda se jedná o přímou nebo nepřímou vazbu či návaznost. Kladem je zejména grafické znázornění vazby ROP NUTS II Severozápad na NSRR. Díky rozsáhlému strukturovanému popisu jsou vazby ROP ve vztahu k NSRR uvedeny zcela vyčerpávajícím způsobem. Z toho zřetelně vyplývá, že globální cíl, specifické cíle i navržené prioritní osy jsou v souladu se Strategickými obecnými

zásadami Společenství i s hlavním strategickým dokumentem na úrovni České republiky – Národním strategickým referenčním rámcem. Odůvodnění navržených priorit je v souladu s národními a komunitárními politikami a dokumenty, ROP NUTS II Severozápad přispívá primárně k naplňování strategického cíle 4 NSRR (Vyvážený rozvoj území), dále i k naplňování strategického cíle 1 (Konkurenceschopná česká ekonomika) a Strategického cíle 3 (Atraktivita prostředí).

Komplementarita s tématickými OP je uvedena v rámci jednotlivých priorit, kde je definováno rozhraní mezi ROP NUTS II Severozápad a tématickými operačními programy. Dokument se nezaměřuje jen na „technické“ určení rozhraní mezi programy (velikost projektu, velikost obce atd.), ale bere v úvahu právě komplementaritu navrhovaných intervencí a možnosti vzájemného spolupůsobení a synergie. Komplementarita s tématickými operačními programy by se nicméně měla více prolínat celým dokumentem.

Existence překryvů s ostatními operačními programy nebyla identifikována. Nalezení rozhraní mezi jednotlivými OP bylo předmětem mnoha diskusí, zejména s řídicími orgány jednotlivých tématických OP.

Celkově lze ROP NUTS II Severozápad hodnotit jako komplementární program řešící potřeby regionu NUTS II Severozápad.

3.3 Hodnocení prioritních os

Ve shodě s prioritními rozvojovými cíly NSRR a v návaznosti na specifické cíle Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad bylo stanoveno následujících pět prioritních os, z nichž jsou čtyři věcné a jedna je zaměřená na technickou pomoc:

1. Regenerace a rozvoj měst
2. Integrovaná podpora místního rozvoje
3. Dostupnost a obslužnost regionu
4. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu
5. Technická asistence

Popis jednotlivých prioritních os má standardizovanou a jednotnou formu. Úvodní část popisuje výchozí stav, přičemž ve většině případů opakuje hlavní zjištění uvedená v socio-ekonomické analýze. Za pozitivní lze považovat to, že se zaměřuje na zdůraznění slabých stránek, které by měly být realizací programu odstraňovány nebo alespoň zmírňovány. Dále je vymezen tzv. hlavní cíl prioritní osy a následují specifické cíle prioritní osy. Tato detailní specifikace cílů nachází svůj odraz v nastavení indikátorů, kdy indikátory jsou přiřazeny právě k jednotlivým specifickým cílům. Strategie k dosažení cílů má charakter naznačených směrů řešení, které směřují k překonání identifikovaných slabých stránek. Problémy, které by měly jednotlivé priority řešit jsou ve většině případů identifikované jako slabá místa a ohrožení ve SWOT analýze. Každá prioritní osa obsahuje hlavní oblasti intervence a jejich kodifikaci, formu a výši podpory, cílové skupiny a příjemce podpory. U každé prioritní osy je specifikováno, zda předpokládá využití křížového financování. Samostatná část je pak věnována koordinaci s ostatními operačními programy.

Lze konstatovat, že struktura popisu jednotlivých prioritních os je v souladu s Metodikou tvorby operačních programů, vydanou Ministerstvem pro místní rozvoj.

3.3.1 Prioritní osa Regenerace a rozvoj měst

Prioritní osu Regenerace a rozvoj měst lze chápat v kontextu ROP NUTS II Severozápad za klíčovou, a to z pohledu toho, že toto území je silně urbanizováno. Struktura osídlení je polycentrická, region nemá dominující centrum, ale šest přibližně stejně velkých měst. Ve městech žije cca 80 % obyvatel regionu.

S ohledem na tyto skutečnosti lze pozitivně hodnotit oddělení problematiky urbánní a venkovské a jejich začlenění do samostatných prioritních os.

Na tuto prioritní osu je vyčleněno 34,8 % z celkové finanční alokace, prostředky budou směřovány jednak na revitalizaci a regeneraci městských aglomerací, tak na rozvoj infrastruktury v oblasti lidských zdrojů.

Již v minulých hodnoceních bylo identifikováno potenciální riziko v přílišné roztržitésti v rámci této prioritní osy, kdy příjemcem podpory může být potenciálně 24 měst. Lze se domnívat, že větší koncentrace finančních prostředků, a jejich zacílení do potenciálních pólů ekonomického růstu a sociální stability, by následně měla vyšší socioekonomický dopad.

Jako pozitivní se jeví snaha o vytvoření regionálního partnerství mezi kraji a městy. Charakter tohoto partnerství však není blíže specifikován.

Druhá část této prioritní osy je zaměřena na posílení a rozvoj infrastruktury v oblasti lidských zdrojů. Spolupůsobením intervencí z ESF může být dosaženo významných synergických efektů a ve svém důsledku může realizace této intervence přispět k růstu vzdělanostního potenciálu obyvatelstva a tím sekundárně ke zvýšení zaměstnatelnosti pracovní síly. To může být ještě navíc podpořeno skutečností, že v rámci této prioritní osy se předpokládá využití tzv. křížového financování.

Celkově lze konstatovat, že realizace této prioritní osy pozitivně přispěje k růstu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti a tedy k naplnění lisabonských cílů.

Charakter a široké zacílení intervencí si vyžádá úzkou spolupráci s řídicími orgány ostatních operačních programů, zejména OP Podnikání a inovace, OP Životní prostředí a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V průběhu zpracování dokumentu se v rámci této prioritní osy objevovaly významné překryvy, a to zejména v části revitalizace brownfields. Aktivita v rámci ROP se zaměří na neprůmyslové brownfieldy a doplní tak předpokládané intervence v OP Podnikání a inovace. Vymezení intervencí v oblasti rozvoje lidských zdrojů je dáno odlišným zaměřením ESF a ERDF, přičemž ROP bude čerpat finanční prostředky pouze z ERDF. Všechny potenciální překryvy této prioritní osy byly v průběhu zpracování dokumentu eliminovány.

3.3.2 Prioritní osa Integrovaná podpora místního rozvoje

S ohledem na územní charakter a specifika regionu NUTS II Severozápad má tato prioritní osa pouze minoritní, doplňkový charakter, což je dáno i vyšší finanční alokací 7,2 % disponibilních zdrojů.

Realizace prioritní osy se předpokládá v průběhu tří fází. V první fázi, jejíž realizace bude probíhat v prvním roce programového období, bude budována kapacita pro místní rozvoj, posilována informovanost a osvěta veřejnosti. Tyto aktivity budou realizovány ještě

před vyhlášením výzev na investiční projekty. Podpora bude mít charakter technické asistence, finanční prostředky budou vyčleněny z prioritní osy 5.

V průběhu zpracování programu ex-ante hodnotitel vyjádřil pochybnosti, zda bude existovat dostatečná absorpční kapacita pro tyto aktivity, zejména s ohledem na realizaci opatření 3.3. SROP v současném programovacím období.

Druhá fáze realizace této prioritní osy bude probíhat v období 2008 – 2010, přičemž budou financovány projekty, které budou součástí místního akčního plánu. V průběhu obou fází budou poskytovány poradenské služby potenciálním žadatelům tzv. jednotkou technické asistence. Program blíže nespécifikuje statut a postavení této jednotky, ani její místo v rámci implementačního systému.

Třetí fáze realizace je datována na období 2011 – 2013, přičemž program předpokládá, že podmínky pro tuto fázi budou stanoveny na základě dohody mezi ŘO, Monitorovacím výborem a jednotkou technické asistence. V tomto pojetí prioritní osy lze spatřovat určitou nekoncepčnost danou jednak nestandardní angažovaností subjektu, stojícího mimo implementační systém a přiřazení tomuto subjektu určité míry rozhodovací pravomoci (je účastníkem dohody), tak nejasností realizace opatření v období 2011 – 2013.

Podpora bude v rámci této prioritní osy cílena na obce s počtem obyvatel 500 – 10 000, čímž je také vyřešen dlouho diskutovaný potenciální překryv s Programem rozvoje venkova financovaným z EAFRD (podpora obcí do 500 obyvatel).

3.3.3 Prioritní osa Dostupnost a dopravní obslužnost

Prioritní osa týkající se zvýšení dostupnosti a dopravní obslužnosti regionu má významný průřezový charakter a přispívá k naplnění všech tří specifických cílů. Hlavním cílem prioritní osy je jak napojení na okolní oblasti, zejména prostřednictvím dostupnosti páteřních nadregionálních tratí, tak posílením vnitřní dostupnosti v rámci regionu. Finanční alokace na tuto prioritní osu činí 36,1 % z celkové alokace.

Strukturální intervence bude směřovat zejména na rekonstrukce a modernizace komunikací II. a III. třídy, mající význam z hlediska vnější i vnitřní propustnosti regionu, ale také na rozvoj regionálních letišť a potenciálu labské vodní cesty. Rozvoj labské vodní cesty lze považovat za významnou příležitost, podtrhující jedinečnost v rámci ČR, a to jak z pohledu využití pro nákladní dopravu, tak pro účely cestovního ruchu. Tato intervence může taktéž určitým způsobem vyvažovat případné negativní dopady růstu automobilové dopravy, zejména kamiónové.

Tato intervence bude vhodně doplněna investicemi v oblasti dopravní obslužnosti regionu veřejnou dopravou, a to jak v oblasti městské hromadné dopravy, tak integrovaných dopravních systémů, což je z hlediska udržitelnosti dopravy velice pozitivní.

V rámci této prioritní osy se nepředpokládá křížové financování.

Zaměření této prioritní osy lze chápat jako doplňkové zejména k intervencím operačního programu Doprava. Potenciální překryvy byly v průběhu zpracování programu odstraněny.

3.3.4 Prioritní osa Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

Prioritní osa týkající se rozvoje cestovního ruchu je zaměřena na celé území regionu. Průřezovost této prioritní osy je dána skutečností, že rozvoj cestovního ruchu je úzce spojen

s úspěšnou realizací aktivit v ostatních prioritních osách. Pokud pomineme primární hledisko, kterým je existence určitého významného kulturního, přírodního nebo historického subjektu, tak sekundárně k pozitivnímu vývoji v oblasti cestovního ruchu přispívá také kvalitní dopravní infrastruktura a celková pozitivní image regionu.

Socio-ekonomická analýza identifikovala významný potenciál cestovního ruchu v regionu NUTS II Severozápad a proto na realizaci této prioritní osy bylo vyčleněno 19,2 % disponibilních finančních zdrojů.

Strukturální intervence podpoří aktivity v oblasti modernizace a obnovy infrastruktury cestovního ruchu, zejména pro účely turistické, lázeňské a kulturní. V oblasti ubytovacích a stravovacích zařízení bude podpořeno zvýšení nejen jejich kvantity, ale i kvality. Významnou složku intervence v této oblasti tvoří taktéž podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů cestovního ruchu. Aktivity v této oblasti mohou významně přispět k budování partnerských vztahů, sdílení best practice, ale i rozvoje lidského potenciálu. K tomuto bezpochyby přispěje i možnost křížového financování, které tato prioritní osa umožňuje.

3.3.5 Prioritní osa Technická asistence

Specifickým cílem páté prioritní osy Technická asistence je *zajistit plynulé, efektivní a účinné řízení, implementaci, monitoring, kontrolu a evaluaci programu tak, aby podporoval pečlivě cílené, integrované a rozfázované metody regionálního rozvoje, podporující aktivity decentralizovaných a kooperujících aktérů rozvoje.*

Jedním z dílčích cílů technické asistence by mělo být napomoci změně přístupu jednotlivých regionálních hráčů k celkovému rozvoji regionu, nastartování strategických regionálních i lokálních partnerství a k podpoře jejich dalšího rozvoje.

Účinné řízení a implementace všech aktivit podporovaných programem bude zajišťováno **pěti hlavními formami**, které jsou následně zpracovány v pěti oblastech **intervence** s uvedením vhodných aktivit, příjemců, období realizace a povahy pomoci.

Jedná se o následující oblasti intervence:

- 5.1. Podpora hlavních řídicích a implementačních úkolů řídicího orgánu;
- 5.2. Podpora rozvoje a absorpční kapacity (v podobě služby) zajišťující účinné a udržitelné investice na základě vhodných integrovaných strategií a rozvojové praxe.
Zakázky na tuto podporu budou prostřednictvím výběrových řízení zadávat Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad (řídicí orgán) a zprostředkující subjekty, které budou oficiálními konečnými příjemci. Služby však budou poskytovány širší rozvojové komunitě osob, které budou chtít získat přístup k programu;
- 5.3. Informace a publicita;
- 5.4. Podpora ve formě malých grantů na zpracování různých studií spojených se strategií a také zpracováním a realizací projektů;
- 5.5. Technická administrace.

V textu dokumentu (str. 136) se uváděna forma podpory - *Pořízení a podpora zavedení infrastruktury a souvisejících informačních systémů pro řízení a monitoring realizace program.* Tato formulace byla vložena do textu programového dokumentu zcela

nově a není dále programem rozpracována a specifikována v jednotlivých oblastech intervence. Lze se však domnívat, že zavedení informačních systémů pro řízení a monitoring programu bude pro jeho úspěšnou realizaci klíčové. Doporučujeme proto dopracovat tuto oblast podpory a vyčlenit na ni dostatek finančních prostředků.

Na realizaci prioritní osy Technická asistence bylo vyčleněno 2,7 % disponibilních finančních zdrojů. Jedná se o sníženou alokaci ve srovnání s dříve uvažovanými 3 %. Ve srovnání s ostatními regionálními operačními programy se jedná o významně nižší alokaci, nežli je běžné. Lze proto identifikovat významné riziko nedostatečného finančního zabezpečení, které může bezprostředně ohrozit vlastní realizaci programu. Při úvahách o výši finanční alokace na tuto prioritní osu je potřeba mít na paměti, že:

1. řídicí orgán vzniká zcela nově na „zelené louce“, což s sebou nese zvýšené nároky na finanční a personální kapacity
2. v rámci technické asistence je uvažován relativně velký rozsah podporovaných oblastí a aktivit
3. finanční prostředky této prioritní osy budou částečně využity na realizaci prioritní osy 1 a 2.

V rámci popisu prioritní osy 1 (str. 108) není specifikováno, že budou využity speciální jednotky pro poskytování přímé asistence potenciálním předkladatelům projektů. Tato specifická pomoc je zahrnuta pouze i popisu prioritní osy 2. Je nutné nalézt soulad v odpovídajících částech programového dokumentu. Potřeba odpovídající podpory absorpční kapacity vyplynula z provedeného vyhodnocení minulých zkušeností s realizací programů podpory. Jedním ze zjištění bylo, že absorpce se u většiny programů a opatření zlepšuje s postupem času realizace. Tato zjištění dokladuje potřebu dostatečného zajištění podpory žadatelů zejména v prvních letech realizace programu s cílem zajistit dostatečný počet projektů vhodných k realizaci.

V textu lze najít nesrovnalosti ve vztahu k ostatním částem textu programu. Jako jeden z příjemců pomoci je uvažován „zprostředkujícího subjektu“. V části týkající se implementace programu je však exaktně uvedeno, že zprostředkující subjekty nebudou do implementace ROP Severozápad zapojené. V tomto smyslu je zapotřebí upravit vymezení příjemců pomoci. Jako další nedostatek byla identifikována absence kategorizace oblastí intervence a nedostatečně definované cílové skupiny.

Je nezbytné, aby opatření technické asistence měla specifický obsah ve vztahu k řádnému řízení a implementaci programu a odpovídala tak hlavním potřebám podpory koordinace programu a posilování kapacity administrativních struktur, podílejících se na jeho implementaci. Z tohoto důvodu je nezbytné nalezení silné vazby mezi touto prioritní osou a oblastí implementace.

3.4 Hodnocení nastavení indikátorů, kvantifikace cílů a očekávaných dopadů

3.4.1 Hodnocení volby indikátorů

Soustava monitorovacích indikátorů navržených pro měření přínosů intervencí strukturálních fondů v rámci ROP jsou v souladu s aktuálním Národním číselníkem indikátorů

pro programové období 2007 - 2013² (soubor indikátorů skupiny B pro vyjádření globálních a specifických cílů ROP, tj. za regiony NUTS II a NUTS III) a Metodikou pro přípravu programových dokumentů pro období 2007 - 2013. Výběr indikátorů zohledňuje také požadavky příručky Evropské komise pro monitoring a evaluaci³ a byl dodržen doporučený postup, kdy jako první jsou z číselníku vybrány hlavní („core“) indikátory, které obligatorně vyjadřují priority Společenství a jsou příslušné pro daný programový dokument.

Pozitivním rysem programu je zahrnutí indikátorů všech typů v kapitole 9, přičemž kladem navrženého systému indikátorů je zejména to, že zahrnuje indikátory na úrovni specifických cílů a umožňuje tak měřit očekávané výsledky a dopady. Systém indikátorů tedy zahrnuje:

- indikátory kontextu
- indikátory globálního a specifických cílů programu
- indikátory specifických cílů prioritních os programu – členěné dále na indikátory výsledku a dopadu

Většina navržených indikátorů na všech úrovních přitom není zachycena v aktuální verzi Národního číselníku indikátorů, jedná se zejména o indikátory výsledku a výstupu. Díky definici těchto dodatečných indikátorů je zajištěno dostatečné a adekvátní pokrytí všech navrhovaných oblastí intervencí jak pro měření výsledků a dopadů na úrovni programu i v rámci jednotlivých prioritních os. Možné doplnění lze doporučit pouze pro Prioritní osu 5 – Technická pomoc a rozčlenění indikátoru „Počet přímo vytvořených pracovních míst“ na pracovní místa pro muže a ženy.

Periodicita a metodika sběru dat dává základní představu o tom, jak budou získávány podklady, což je doplněno zdroji k ověření jednotlivých indikátorů. Přes svoji stručnost vypovídá o časovém horizontu a způsobu, kterým budou podklady pro vyhodnocování monitorovacích indikátorů získávány a vyhodnocovány. Z hlediska dostupnosti dat je vhodně nastavené využití různých informačních zdrojů, kdy informace získané v rámci monitoringu jsou doplněny externími zdroji dat (např. ČSÚ, Ročenka Ministerstva dopravy, statistiky MPSV).

3.4.2 Hodnocení kvantifikovaných cílů

Očekávané dopady jsou kvantifikovány prostřednictvím monitorovacích indikátorů, zejména indikátorů dopadu – na úrovni globálního cíle lze vymezit hlavní dva indikátory dopadu:

- Vytvořený HDP na obyvatele relativizovaný ve vztahu k bázi průměr ČR nebo průměr EU 25 (PPS)
- Sektorová struktura HPH – podíl (%) HPH v terciéru na celkovém objemu HPH

Významný je zejména první uvedený indikátor, který má vazbu na odpovídající indikátor NSRR. Důležité jsou i indikátory dopadu a výsledku jednotlivých specifických cílů, které mají návaznost na indikátory NSRR:

- Počet přímo vytvořených pracovních míst
- Délka nově vybudovaných a zrekonstruovaných dopravních komunikací
- Počet a podíl obcí zapojených do integrovaných dopravních systémů (IDS) v regionu

² vytvořeného v rámci projektu “10/05 Podpora zpracování indikátorů NDP/NSRR a OP pro programové období 2007-13“ (dále jen NČI).

³ EC Working Paper, INDICATORS FOR MONITORING AND EVALUATION: A PRACTICAL GUIDE

- Snížení míry nehodovosti v regionu

V dokumentu je s výjimkou jediného⁴ uvedena kvantifikace všech indikátorů z hlediska jejich cílové hodnoty, přičemž většina je kvantifikována i z hlediska výchozí hodnoty, u zbylých není výchozí hodnota relevantní, i když by u některých mohlo dojít k jejich přeformulování tak, aby bylo možno využít i kvantifikace výchozí hodnoty.

Hodnoty několika indikátorů jsou nastaveny poměrně konzervativně - jejich hodnota je nastavena na poměrně nízkou hodnotu – jedná se například o indikátor v rámci specifického cíle 1.2 Počet navazujících projektů realizovaných z ESF ve výši 10, což v přepočtu odpovídá cca 1,5 projektu ročně (u tohoto indikátoru je navíc jen nepřímá vazba ROP – byť lze předpokládat, že při realizaci projektů zaměřených na infrastrukturu bude hledisko možné realizace navazujících projektů z ESF zohledněno). Obdobně lze považovat za poměrně nízké nastavení indikátoru v rámci specifického cíle 2.1 Počet obcí v území zapojených do rozvojových partnerství ve výši 20, když počet měst a obcí v regionu Severozápad dosahuje 486.

Na druhou stranu lze považovat kvantifikaci některých indikátorů za poměrně optimistickou, jedná se např. o indikátor v rámci Specifického cíle III – počet a podíl obcí zapojených do integrovaných dopravních systémů (IDS) v regionu ve výši 100 %, také kvantifikace indikátoru globálního cíle programu Počet přímo vytvořených pracovních míst je nastavena oproti jiným regionálním operačním programům dosti vysoko (hodnota 1 020).

Návrh indikátorové soustavy postrádá vymezení toho, jak byla provedena kvantifikace jednotlivých indikátorů a do jaké míry přitom byly využity jednotkové náklady – velká část indikátorů a kvantifikovaných cílů by přitom měla být na zohlednění jednotkových nákladů založena tak, aby součet nákladů na dosažení jednotlivých indikátorů výstupu odpovídal finanční alokaci – současně to slouží pro zpětné ověření, zda byly finanční alokace nastaveny vhodně. Přestože nelze zcela exaktně stanovit, zda kvantifikované cíle odpovídají navržené finanční alokaci, z globálního hlediska kvantifikované cíle reflektují finanční alokace jednotlivých prioritních os, pouze u Prioritní osy 5 – Technická pomoc by bylo vhodné alokaci navýšit s ohledem na předpokládané poskytování přímé asistence potenciálním předkladatelům či skupinám předkladatelů.

3.4.3 Zhodnocení potenciálního dopadu navržené strategie

Z hlediska výběru indikátorů, kdy má být zajištěna koherence na úrovni národní (s Národním strategickým referenčním rámcem) a na úrovni Společenství (s Lisabonskou strategií, resp. Národním programem reform), jsou v programu zahrnuty v podstatě všechny relevantní „core“ indikátory z Národního číselníku indikátorů, ale je zde obsažen jen omezený počet indikátorů měřících dosažení cílů Lisabonské strategie (resp. Národního programu reform České republiky).

Koherence indikátorů s NSRR je dostatečná jak na úrovni globálního cíle, tak i jednotlivých relevantních Strategických cílů NSRR:

- a. Na úrovni I. strategického cíle NSRR *Konkurenceschopná ekonomika* – zde není v rámci ROP NUTS II Severozápad odpovídající indikátor, přičemž důvodem je fakt, že program nemá dostatečnou vazbu na tento strategický cíl NSRR, nesleduje např. vytvořená pracovní místa v MSP, ale pouze globálně, respektive v odvětví

⁴ S výjimkou indikátoru Počet projektů zaměřených na zlepšení infrastruktury RLZ (indikátor výstupu specifického cíle 2.2.)

cestovního ruchu a v nově vytvořených stravovacích zařízení nebo návštěvnických center.

- b. Na úrovni II. strategického cíle NSRR *Otevřená, flexibilní a soudržná společnost* – zde je zajištěna konzistence prostřednictvím indikátoru *Počet nově vytvořených pracovních míst*.

Bylo by vhodné do soustavy indikátorů výše uvedené indikátory zahrnout.

- c. Na úrovni III. strategického cíle NSRR *Atraktivní prostředí* – konzistence je zajištěna indikátory *Délka nových silnic a délka rekonstruovaných silnic*, které odpovídají stejnojmennému indikátoru ROP NUTS II Severozápad.

- d. Na úrovni IV. strategického cíle NSRR *Vyvážený rozvoj regionů* – zde je koherence nejvyšší a následující indikátory NSRR se vyskytují i v rámci ROP:

- *Délka nových silnic*
- *Délka rekonstruovaných silnic* – tento indikátor je spolu s výše uvedeným zahrnut jako indikátor *Délka nově vybudovaných a zrekonstruovaných dopravních komunikací* jako indikátor specifického cíle III ROP NUTS II Severozápad
- *Vytvořený HDP na obyvatele relativizovaný ve vztahu k bázi průměr ČR nebo průměr EU25 (PPS)*

K měření dopadu programu na zaměstnanost a tedy i jednoho z cílů Lisabonské strategie je možno využít poměrně širokou škálu indikátorů, ovšem pro měření množství i kvality pracovních míst je již výběr užší:

Typ indikátoru	Indikátor	Relevance pro měření dopadu programu na množství a kvalitu pracovních míst
Výsledku (indikátor globálního cíle ROP)	Počet přímo vytvořených pracovních míst	Jedná se o indikátor globálního cíle a měl by zajistit informace o počtu vytvořených pracovních míst. Proto by bylo vhodné ho rozčlenit na jednotlivé OKEČ, zejména s akcentem na cestovní ruch.
Výsledku (indikátory specifických cílů Prioritní osy 4)	Počet přímo vytvořených pracovních míst (např. jako efekt nového stravovacího zařízení u ubytovacího zařízení v současnosti bez možnosti stravování, nebo jako efekt nového návštěvnického centra atp.)	Jedná se o indikátor specifického cíle priority a měl by zajistit informace o počtu vytvořených pracovních míst v poměrně úzce vymezeném segmentu.
	Počet přímo vytvořených pracovních míst	Jedná se o indikátor specifického cíle priority a měl by zajistit informace o počtu vytvořených pracovních míst bez specifikace oblasti či odvětví (lze s ohledem na jeho zařazení předpokládat, že by se jednalo o oblast služeb cestovního ruchu).

Dostatečný počet indikátorů v sobě nese dimenzi dopadů na životní prostředí a celý program je zaměřen na regionální rozvoj. Indikátor sledující rovnost příležitostí je počet nově

vytvořených pracovních míst. U tohoto indikátoru však schází jeho rozdělení na obsazování nově vytvořených pracovních míst podle pohlaví.

3.5 Hodnocení finančního zajištění

Finanční plán ROP NUTS II Severozápad vychází primárně z podílu disponibilních finančních zdrojů SF určených pro regionální operační programy ve výši 18 %, což činí celkem 4 659,03 mil. €. Z této částky připadá pro ROP NUTS II Severozápad 16,01 %, což v absolutním vyjádření činí 745,9 mil. €.

V souladu s legislativou ES je ROP monofondový a bude čerpat finanční prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Finanční rámec je zpracován ve formě indikativní finanční tabulky pro celé sedmileté programovací období, samostatná tabulka pak vyčísluje příspěvky fondů v jednotlivých letech. Míra spolufinancování z ERDF se předpokládá ve výši 85 % a z národních zdrojů 15 %, což odpovídá pravidlům daných legislativou.

Indikativní finanční tabulka rozděluje finanční prostředky dle jednotlivých prioritních os. Je zřejmé, že shody o alokaci prostředků mezi prioritní osy bylo dosaženo na základě vzájemné dohody obou krajů regionu soudržnosti Severozápad. Návrh podílu finanční alokace odpovídá reálným potřebám identifikovaným socio-ekonomickou analýzou a zohledňuje absorpční schopnost regionu.

V rámci finančního plánu není specifikováno, z jakých zdrojů bude zabezpečeno národní financování. Částka národního veřejného financování není ve finanční tabulce dále rozvedena. Se soukromými zdroji finanční plán nepočítá.

Vzhledem k tomu, že ROP NUTS II Severozápad zahrnuje široký záběr cílových skupin a možných navrhovatelů projektů od neziskových, přes veřejné instituce až po soukromý ziskový sektor, budou se limity pro poskytování podpory z veřejných zdrojů lišit zejména s ohledem na to, zda jde o ziskový subjekt či nikoliv.

V rámci programu se uvažuje o využití moderních nástrojů Jessica a Jaspers pro přípravu a financování projektů měst, obcí, svazku obcí a jimi zřizovaných organizací.

Obecně lze konstatovat, a socio-ekonomická analýza je toho dokladem, že potřeba finančních prostředků na realizaci potřebných rozvojových záměrů významně převyšuje možnosti programu.

3.6. Hodnocení návrhu implementačního systému

Součástí programového dokumentu je samostatná kapitola, která specifikuje vlastní realizaci programu a zapojení jednotlivých aktérů do systému implementace.

Při budování implementační struktury pro ROP je nutné brát v úvahu nastavení odlišných podmínek pro realizaci strukturální pomoci v období 2007 – 2013, nežli tomu bylo v období minulém. S existencí samostatných ROP vyvstala nutnost vybudovat nové implementační struktury v jednotlivých NUTS II a zabezpečit jejich plnou funkčnost nejpozději do doby zahájení programu. Implementační struktury v regionech soudržnosti vznikly zcela nově a v podstatě na „zelené louce“. Tyto nově vzniklé instituce se proto musí vypořádat nejen s problematikou řízení ROP, tj. účelem, pro který vznikly, ale také se skutečnostmi vyplývajícími ze vzniku nové právnické osoby ve veřejném sektoru.

Celkovou zodpovědnost za realizaci programu nese dle Nařízení Rady (ES) 1083/2006 řídicí orgán. Pro ROP NUTS II Severozápad plní funkci řídicího orgánu Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad. Legislativní základ pro existenci Regionální rady je dán zákonem 138/2006 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Zákon stanovuje orgány RR a jejich základní kompetence, které jsou v dokumentu uvedeny.

RR regionu soudržnosti SZ byla ustavena v červenci 2006. Výbor RR je zodpovědný za řízení a provádění ROP, jeho členové jsou voleni z členů zastupitelstev obou krajů.

Výkonným orgánem RR je Úřad RR, který vykonává veškeré činnosti spojené s funkcí řídicího orgánu. Organizační struktura ÚRR je nastavena tak, aby bylo zajištěno striktní oddělení řídicích, platebních a kontrolních funkcí. Sídlo ÚRR je dle zákona v Ústí nad Labem, nicméně v rámci ÚRR budou zřízena „územní“ pracoviště v obou krajích regionu. To lze hodnotit jako velice pozitivní a vstřícný krok ve vztahu k žadatelům o podporu. Implementační struktura nepředpokládá existenci zprostředkujícího subjektu. Tato skutečnost významně zjednoduší vlastní řízení ROP, avšak klade zvýšené nároky na řídicí orgán, zejména v oblasti personálních a administrativních kapacit.

Jako jedno z významných rizik, které by mohlo vážně ohrozit implementaci programu, bylo identifikováno personální zabezpečení fungování Úřadu regionální rady, resp. dostatek kvalifikovaných a vyškolených pracovníků s odpovídajícími zkušenostmi s problematikou politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Na aktivity spojené se zabezpečením administrativní kapacity a personální kapacity je žádoucí v maximální výši využít prostředky technické asistence. V této souvislosti ex ante hodnotitel opětovně doporučuje zvýšit finanční alokaci na prioritu Technická asistence.

V textu dokumentu jsou vyjmenovány veškeré činnosti, které musí řídicí orgán vykonávat, a to jak ve vztahu k legislativě ES (zejména Nařízení Rady 1083/2006), tak ve vztahu k zákonu 138/2006 Sb., a Metodice finančních toků. V textu nejsou specifikovány jednotlivé procesy realizace programu a zodpovědnosti konkrétních účastníků, nicméně s ohledem na postupné budování kapacit ÚRR, tvorbu řídicí a prováděcí dokumentace, lze předpokládat, že detailní popis procesů bude obsažen v prováděcím dokumentu a následně Operačním manuálu. Na druhou stranu je zřejmé, že i když je personální i materiální budování kapacit postupné, konkrétní představy o řízení programu je nutné vytvořit již v dostatečném předstihu, aby nebyla ohrožena realizace programu.

Část kapitoly zabývající se úkoly příjemců podpory specifikuje konkrétní aktivity na straně příjemců podpory, aniž by však byl identifikován systém jako celek. Toto platí i pro systém výběru projektů, kdy jsou daná určitá obecná kritéria výběru projektů, avšak tato dílčí

část realizace ROP je postavena zcela izolovaně, bez odpovídajících vazeb na související procesy a je vytržena z celkového kontextu systému implementace.

Samostatnou subkapitolu tvoří problematika finančního řízení, resp. systému finančních toků. Je exaktně popsán proces toku finančních prostředků k příjemci podpory. Vazba na nadřízený orgán, kterým je Platební a certifikační orgán je specifikována dostatečně. Úloha finančního útvaru ŘO a jeho základní funkce jsou zmíněny pouze stručně, detailně budou zpracovány v odpovídajících manuálech.

Zásady kontrolního systému jsou popsány pro všechny úrovně řízení (vnitřní kontrolní systém, interní audit, kontrola ve veřejné správě, audit ve veřejné správě, kontrola NKÚ, kontrola orgány EU), avšak tento popis je velice obecný. Zejména část týkající se zabezpečení kontrolních funkcí v rámci Úřadu regionální rady by mohla být detailnější a konkrétnější. Úloha a činnosti Auditního orgánu jsou specifikovány ve vztahu ke kontrolním mechanismům na úrovni řídicího orgánu příliš detailně, což vzbuzuje dojem neproporcionality.

Nicméně lze konstatovat, že část týkající se finančního řízení a finanční kontroly je zpracována plně v souladu s „Metodikou finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze SF, FS a EFF“, zpracované Ministerstvem financí ČR.

Samostatná subkapitola je věnována problematice monitorování. Monitorovací výbor bude ustaven v souladu s legislativou ES do tří měsíců od schválení podpory. V dokumentu jsou odpovídajícím způsobem vymezeny základní úkoly monitorovacího výboru, jeho předpokládané složení je plně v souladu s principem partnerství. Jednou z každoročně se opakujících povinností monitorovacího výboru je schvalování výročních zpráv, resp. závěrečné zprávy před jejich odesláním Evropské komisi. Obsah těchto zpráv je dostatečným způsobem specifikován.

Potenciální riziko úspěšné realizace programu lze vidět v nedostatečném zabezpečení procesu řízení a monitorování prostřednictvím funkčního monitorovacího systému. Je nutné uvést, že úloha řídicího orgánu NUTS II Severozápad je zde pasivní, neboť zabezpečení centrálního monitorovacího systému spadá plně do kompetence Národního rámce politiky soudržnosti, resp. MMR. Zde je možné vidět selhání MMR jako koordinátora procesu, neboť zatím ještě nebyl ani zahájen proces výběru dodavatele tohoto systému. Nový centrální systém by dle současných prognóz měl být funkční od 1. 1. 2009, do doby jeho zprovoznění bude po přechodnou dobu používán systém současný, u kterého však bylo identifikováno množství zásadních nedostatků.

Významnou součástí řízení ROP je zabezpečení evaluačních činností, neboť evaluace umožní identifikovat významné odchylky od původního záměru programu, odhalí nedostatky v řízení programu apod. Tato část je v programu zpracována velice detailně, zohledňuje potřeby hodnocení v různých fázích realizace programu, konkretizuje organizační strukturu, která se bude evaluací zabývat a uvádí vazby na požadavky evaluací ze strany EK.

Veškeré poskytované finanční prostředky budou považovány za státní prostředky, proto budou podléhat režimu veřejné podpory. Výše veřejné podpory z veřejných zdrojů se bude řídit Regionální mapou intenzity veřejné podpory ČR pro období 2007 – 2013. Nezbytným předpokladem je taktéž postupovat plně v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek.

Jedním z požadavků daných legislativou ES je zajištění publicity a informovanosti za účelem zvýšení povědomí veřejnosti o ROP a aktivitách ES v oblasti politiky soudržnosti. Za tímto účelem zpracuje řídicí orgán Komunikační plán pro ROP NUTS II Severozápad.

Tato část postrádá vymezení alespoň základních aktivit vedoucích ke zvýšení publicity a informovanosti. Konkrétní zapojení subjektů a jejich zodpovědnost za realizaci Komunikačního plánu bude nezbytné specifikovat v prováděcí dokumentaci a manuálech.

Text dokumentu postrádá začlenění metodické pomoci Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva financí.

Celkově lze konstatovat, že z dikce kapitoly je zřejmá jistá nekoncepčnost a metodická nejednotnost při nastavování implementačního mechanismu, což je zapříčiněno již zmiňovaným postupným budováním řídicího orgánu dosavadní neexistencí základních metodik a manuálů pro řízení. Tato skutečnost je patrná zejména z neproporcionality rozsahu a detailnosti jednotlivých kapitol.

4. Závěry a doporučení

4.1 Závěry

ROP NUTS II Severozápad je zpracován v souladu s platnou legislativou ES, zejména s Nařízením Rady (ES) 1083/2006 z 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a je plně v souladu s platnou legislativou ČR. Při zpracování dokumentu byly respektovány zásadní směry a politiky ES a ČR, byly zohledněny veškeré relevantní dokumenty.

Lze konstatovat, že realizace ROP NUTS II Severozápad přispěje k realizaci základních cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti ES. Strukturální intervence napomohou růstu konkurenceschopnosti a ekonomické výkonnosti regionu, posílení sociální soudržnosti a snížení regionálních disparit.

Lze konstatovat, že realizace ROP NUTS II Severozápad pozitivně přispěje k růstu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti a tedy k naplnění lisabonských cílů.

4.1.1. Analytická část

Socio-ekonomická analýza je velice kvalitně zpracovaným analytickým materiálem, který v dostatečné míře a korektním způsobem využívá statistická data. Je však poměrně rozsáhlá (31 % dokumentu) a zabývá se oblastmi, které nejsou relevantní pro strategii programu ROP NUTS II Severozápad, jinými slovy analyzuje oblasti, ve kterých ROP NUTS II Severozápad nebude intervenovat.

Ze situační analýzy je patrné specifické postavení regionu Severozápad, které je dané zaměřením regionu na těžební a chemický průmysl v minulých desetiletích. Socio-ekonomická analýza jasně identifikuje potřeby regionu, například zastavení vylidňování venkovských oblastí, investice do regionální silniční sítě, zkvalitnění dostupnosti veřejnou dopravou a podpora využití rozvojového potenciálu v oblasti cestovního ruchu.

Mezi situační analýzou, identifikovanými disparitami a SWOT analýzou neexistuje žádný rozpor. Regionální disparity i SWOT analýza vychází ze socio-ekonomické analýzy, jsou tedy v tomto smyslu provázané. Jisté úskalí lze spatřovat v jejich širokém pojetí, neboť zahrnují problémové oblasti, které ROP NUTS II Severozápad nebude řešit, nastává tak mezera mezi analytickou částí a strategií programu.

SWOT analýza byla v průběhu tvorby dokumentu upravována a doplňována a její současná podoba je velice přehledná a srozumitelná. Vzhledem k širšímu pojetí situační analýzy i SWOT analýza obsahuje mezi svými interními výroky (silné a slabé stránky) některé aspekty, které program nemůže přímo ovlivnit.

Analýza dosavadních zkušeností s realizací rozvojových programů je zpracována v dostatečném rozsahu. Současná verze obsahuje identifikaci slabých míst současného systému a závěry jsou promítnuty do nastavení prioritních os, indikátorů a implementace pro období 2007 - 13, což je hlavním účelem této kapitoly.

4.1.2. Strategie

Definovaná strategie programového dokumentu ROP NUTS II Severozápad je relevantní vzhledem k identifikovaným potřebám v analytické části dokumentu. Strategie je však užší, než analytická část, její cíle a z nich vycházející prioritní osy nepokrývají všechny potřeby identifikované v situační analýze.

Strategie programu zahrnuje principy rovných příležitostí, udržitelného rozvoje a vyváženého regionálního rozvoje. Horizontální témata jsou promítnuta do nastavení indikátorů.

Strategie předpokládá významnou komplementaritu s tématickými operačními programy, neboť realizace navržených aktivit v rámci ROP s relativně omezenými finančními prostředky nemůže sama o sobě naplnit definovaný globální cíl. Aktivity ROP proto doplňují priority a intervence navrhované v rámci jednotlivých tématických operačních programů. Lze předpokládat, že naplňování globálního cíle přesáhne finanční možnosti a časový horizont programu.

Specifické cíle rozpracovávají cíl globální a je možné konstatovat, že na úrovni programu je zachována hierarchičnost a návaznost cíle globálního a jednotlivých cílů specifických. Jednotlivé prioritní osy nejsou izolované, ale jsou navzájem propojené a vytvářejí konzistentní celek.

Vnitřní konzistence programu a jednotné směřování všech prioritních os k dosažení globálního cíle jsou zabezpečeny hierarchickou provázaností cílů, vymezených nejen na úrovni programu, ale také na úrovni prioritních os.

ROP NUTS II Severozápad je v souladu se strategickými dokumenty na úrovni evropské, národní i regionální, přičemž na regionální úrovni jsou zahrnuty i sektorové strategie. Globální cíl, specifické cíle i navržené prioritní osy jsou v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství i s hlavním strategickým dokumentem na úrovni České republiky – Národním strategickým referenčním rámcem a přispívá i naplnění cílů Lisabonské strategie.

4.1.3. Prioritní osy

Prioritní osu *Regenerace a rozvoj měst* lze chápat v kontextu ROP NUTS II Severozápad za klíčovou, a to z pohledu toho, že toto území je silně urbanizováno. Lze proto pozitivně hodnotit oddělení problematiky urbánní a venkovské a jejich začlenění do samostatných prioritních os. Na tuto prioritní osu je vyčleněno 34,8 % z celkové finanční alokace. Již v minulých hodnoceních bylo identifikováno potenciální riziko v přílišné roztržitosti v rámci této prioritní osy, kdy příjemcem podpory může být potenciálně 24 měst. Lze se domnívat, že větší koncentrace finančních prostředků, a jejich zacílení do potenciálních pólů ekonomického růstu a sociální stability, by následně měla vyšší socioekonomický dopad.

Prioritní osa *Integrovaná podpora místního rozvoje* má pouze minoritní, doplňkový charakter, což je dáno i vyšší finanční alokací 7,2 % disponibilních zdrojů. Realizace prioritní osy se předpokládá v průběhu tří fází, přičemž v první fázi bude budována kapacita pro místní rozvoj, posilována informovanost a osvěta veřejnosti. Tyto aktivity budou realizovány ještě před vyhlášením výzev na investiční projekty. Podpora bude mít charakter technické asistence, finanční prostředky budou vyčleněny z prioritní osy 5 – technická asistence. Poradenské služby budou poskytovány potenciálním žadatelům tzv. jednotkou technické

asistence. Program blíže nespecifikuje statut a postavení této jednotky, ani její místo v rámci implementačního systému.

V průběhu zpracování programu ex-ante hodnotitel vyjádřil pochybnosti, zda bude existovat dostatečná absorpční kapacita pro tyto aktivity, zejména s ohledem na realizaci opatření 3.3. SROP v současném programovacím období.

Prioritní osa *Dostupnost a dopravní obslužnost* regionu má významný průřezový charakter a přispívá k naplnění všech tří specifických cílů. Finanční alokace na tuto prioritní osu činí 36,1 % z celkové alokace. Zaměření této prioritní osy lze chápat jako doplňkové zejména k intervencím operačního programu Doprava.

Prioritní osa *Rozvoj udržitelného cestovního ruchu* je zaměřena na celé území regionu. Socio-ekonomická analýza identifikovala významný potenciál cestovního ruchu v regionu NUTS II Severozápad a proto na realizaci této prioritní osy bylo vyčleněno 19,2 % disponibilních finančních zdrojů. Aktivity v této oblasti mohou významně přispět k budování partnerských vztahů, sdílení best practice, ale i rozvoje lidského potenciálu. K tomuto bezpochyby přispěje i možnost křížového financování, které tato prioritní osa umožňuje.

Prioritní osa *Technická asistence* nemá věcný charakter. Účinné řízení a implementace všech aktivit podporovaných programem bude zajišťováno pěti hlavními formami, které jsou následně zpracovány v pěti oblastech intervence s uvedením vhodných aktivit, příjemců, období realizace a povahy pomoci. Na realizaci prioritní osy Technická asistence bylo vyčleněno 2,7 % disponibilních finančních zdrojů. Jedná se o sníženou alokaci ve srovnání s dříve uvažovanými 3 %. S ohledem na skutečnost, že finanční prostředky technické asistence budou částečně využity i na realizaci prioritní osy 1 a 2, považujeme finanční pokrytí této osy za nedostatečné. Lze identifikovat významné riziko nedostatečného finančního zabezpečení, které může bezprostředně ohrozit vlastní realizaci programu.

4.1.4. Nastavení indikátorů, kvantifikace cílů a očekávaných dopadů

V oblasti indikátorové soustavy bylo provedeno rozšíření počtu indikátorů a jejich přesnější zacílení na měření očekávaných výsledků a dopadů, přičemž velká část indikátorů jde nad rámec Národního číselníku indikátorů. Byla provedena kvantifikace cílů pomoci indikátorů dopadu a výsledku jak na úrovni globálního a specifického cíle programu, tak i na úrovni specifických cílů prioritních os.

Koherence indikátorů s NSRR je dostatečná jak na úrovni globálního cíle, tak i jednotlivých relevantních strategických cílů NSRR. Periodicita a metodika sběru dat dává základní představu o tom, jak budou získávány relevantní podklady.

4.1.5. Finanční zajištění

Finanční plán ROP NUTS II Severozápad vychází primárně z podílu disponibilních finančních zdrojů SF určených pro regionální operační programy ve výši 18 %, což činí celkem 4 659,03 mil. €. Z této částky připadá pro ROP NUTS II Severozápad 16,01 %, což v absolutním vyjádření činí 745,9 mil. €.

V souladu s legislativou ES je ROP monofondový a bude čerpat finanční prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Předpokládá se využití křížového financování a nástrojů Jessica a Jaspers pro přípravu a financování projektů měst, obcí, svazku obcí a jimi zřízovaných organizací.

Obecně lze konstatovat, a socio-ekonomická analýza je toho dokladem, že potřeba finančních prostředků na realizaci potřebných rozvojových záměrů významně převyšuje možnosti programu.

4.1.6. Implementační systém

Kapitola obsahuje veškeré informace požadované legislativou ES, zejména Nařízením Rady (ES) 1083/2006. Řídicím orgánem pro ROP NUTS II Severozápad je Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad, která byla ustavena v červenci 2006.

Výkonným orgánem RR je Úřad RR, který vykonává veškeré činnosti spojené s funkcí řídicího orgánu. V rámci ÚRR budou zřízena „územní“ pracoviště v obou krajích regionu. To lze hodnotit jako velice pozitivní a vstřícný krok ve vztahu k žadatelům o podporu. V textu nejsou specifikovány jednotlivé procesy realizace programu a zodpovědnosti konkrétních účastníků, nicméně s ohledem na postupné budování kapacit ÚRR, tvorbu řídicí a prováděcí dokumentace, lze předpokládat, že detailní popis procesů bude obsažen v prováděcím dokumentu a následně Operačním manuálu.

Celkově lze konstatovat, že z dikce kapitoly je zřejmá jistá nekonceptnost a metodická nejednotnost při nastavování implementačního mechanismu, což je zapříčiněno již zmiňovaným postupným budováním řídicího orgánu dosavadní neexistencí základních metodik a manuálů pro řízení. Tato skutečnost je patrná zejména z neproporcionality rozsahu a detailnosti jednotlivých kapitol.

4.2 Změny a doplnění programu během procesu ex-ante hodnocení

Jak již bylo řečeno v úvodu hodnocení, s ohledem na složitý průběh tvorby operačního programu a zejména dynamicky se vyvíjejících podmínek pro jeho zpracování byly názory a doporučení hodnotitele parciálně zohledněny spíše v rovině konkrétních doporučení a technických připomínek.

V části socio-ekonomické analýzy v průběhu hodnocení docházelo k úpravám pouze v omezeném rozsahu. Zpracovatel doplnil text o části vyzdvihující specifické postavení regionu soudržnosti Severozápad jako strukturálně postiženého regionu se soustředěnou podporou státu, doplnil vazby na Lisabonskou strategii a environmentální aspekty. SWOT analýza byla v průběhu zpracování dokumentu zpřesňována. Doporučení ex-ante hodnotitele na zúžení analytické části nebylo zohledněno.

Strategie programu byla upřesňována a obsah prioritních os byl v průběhu zpracování programu upravován ve vztahu k probíhajícím jednáním s ostatními řídicími orgány za účelem eliminace potenciálních překryvů.

Od předchozích verzí ROP došlo k významnému posunu v kompletaci indikátorové soustavy, kdy v ROP NUTS II Severozápad jsou již obsaženy relevantní indikátory s vazbou na NSRR, stejně tak jsou obsaženy závazné, tzv. „core“ indikátory. Kladně lze hodnotit i zařazení vlastních indikátorů nad rámec Národního číselníku indikátorů. Z hlediska výběru indikátorů je zajištěna dostatečná koherence na úrovni národní (s Národním strategickým referenčním rámcem) i na úrovni Společenství (s Lisabonskou strategií, resp. Národním programem reform), v programu jsou zahrnuty v podstatě všechny relevantní „core“ indikátory.

Část týkající se implementace byla na základě doporučení průběžného ex-ante hodnocení ze srpna 2006 z velké části přepracována. Tato část byla postupně upravována

nejen v závislosti na postupném budování řídicího orgánu a jeho struktury, ale zejména v závislosti na zpracování nezbytných metodik na národní úrovni (např. Metodiky finančních toků a kontroly zpracované Ministerstvem financí).

4.3 Doporučení

- Vnitřní provázanosti programu by prospělo zkrácení socio-ekonomické analýzy o kapitoly, které nejsou relevantní vzhledem k definované strategii programu. Další kapitoly, které pouze uvozují kontext určité problematiky by mohly být zkráceny.
- SWOT analýza doznala mnoha změn, nicméně by bylo vhodné s ní ještě pracovat tak, aby její interní faktory obsahovaly pouze výroky, které bude ROP NUTS II Severozápad řešit a může je přímo ovlivnit.
- Vzhledem k faktu, že prováděcí dokument zpracovává jiný tým, než programový dokument, měl by zadavatel zajistit využití výstupů kvalitních podpůrných analýz zpracovaných týmem zpracovatele ROP NUTS II Severozápad, aby byly závěry analýzy zkušeností s realizací programů podpory zcela využity a promítnuty do nastavení procesů a mechanismů v rámci prováděcího dokumentu.
- Upřesnit, zda i v rámci prioritní osy 1 *Regenerace a rozvoj měst* bude využíváno služeb speciální jednotky pro poskytování přímé asistence potenciálním předkladatelům pomoci.
- Zvážit, zda finanční prostředky v prioritní ose *Regenerace a rozvoj měst* nebude příliš roztrženo s ohledem na skutečnost, že potenciálními příjemci podpory je 24 měst
- Zvážit, zda v prioritní ose Integrovaná podpora místního rozvoje bude v rámci I. fáze existovat dostatečná absorpční kapacita
- Specifikovat statut a postavení „jednotky technické asistence“ v rámci implementačního systému a zvážit její úlohu
- V rámci prioritní osy *Technická asistence* specifikovat formu podpory - *Pořízení a podpora zavedení infrastruktury a souvisejících informačních systémů pro řízení a monitoring realizace programu*
- Navýšit finanční alokaci na prioritní osu *Technická asistence*
- Specifikovat, zda program bude implementován prostřednictvím „zprostředkujícího subjektu“ a v tomto smyslu sjednotit text programu
- Doplnit kategorizaci oblastí intervence v prioritní ose *Technická asistence*
- S ohledem na důležitost nastavení indikátorů by bylo vhodné doplnit alespoň nástin metodiky kvantifikace indikátorů a způsob využití jednotkových nákladů při jejich kvantifikaci. U některých ukazatelů by bylo vhodné přidat podrobnější komentář, případně upravit jejich popis. S tím souvisí i doplnění chybějících informací u některých indikátorů⁵

⁵ 1. kvantifikace indikátoru „Počet projektů zaměřených na zlepšení infrastruktury RLZ“

2. uvedení kódu z Národního číselníku indikátorů u indikátor dopadu specifického cíle SC I „Počet obyvatel regionu

- S tím souvisí doporučení zvážit přeformulování některých monitorovacích indikátorů tak, aby byla využita i kvantifikace výchozí hodnoty zejména u indikátorů formulovaných jako nárůst nebo pokles o určité procento.
- Je také vhodné specifikovat, jak bude probíhat následná kontrola plnění monitorovacích indikátorů a jaký bude dopad v případě jejich nedodržení, zejména v případě, kdy bude mít výše těchto ukazatelů vliv na hodnocení projektu.
- Specifikovat, z jakých zdrojů bude zabezpečeno národní financování.
- Mezi kritické momenty současného systému implementace SF patří také způsob výběru a hodnocení projektů, který byl v analýze zkušeností zdůrazněn. Při nastavování detailního systému hodnocení a výběru projektů v rámci prováděcího dokumentu je nutné vzít v potaz zkušenosti ze současného období a pokusit se nastavit systém, který nehodnotí pouze formální stránku předloženého projektu, ale je schopen vyhodnotit jeho kvalitu a dopady.

Použité zkratky

CHJ	Centrální harmonizační jednotka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
IDS	Integrovaný dopravní systém
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NČI	Národní číselník indikátorů
NRP	Národní rozvojový plán
NRPS	Národní rámec politiky soudržnosti
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP	Operační program
PCO	Platební a certifikační orgán
POH ČR	Plán odpadového hospodářství České republiky
PPS	Standardy kupní síly
ROP	Regionální operační program
RPS	Rámec podpory Společenství
ŘO	Řídící orgán
SEA	Strategické hodnocení dopadu na životní prostředí
SF	Strukturální fondy
SHR	Strategie hospodářského růstu
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SROP	Společný regionální operační program
SUR	Strategie udržitelného rozvoje
SWOT	Analýza silných a slabých stránek
SZ	Severozápad
ŽP	Životní prostředí